

Šola(r) in slovnica

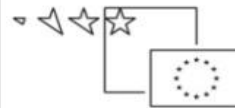
Tadeja Rozman

Trojina, zavod za uporabno slovenistiko

tadeja.rozman@trojina.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Nova didaktika poučevanja slo. jez.

- **dokument z rezultati – kazalnik 15:**

<http://www.slovenscina.eu/Vsebine/Sl/Kazalniki/K15.aspx>

- **poglavja:**

- Korpus šolskih pisnih izdelkov Šolar
- Korpus usvajanja slovenščine
- Anketa za učitelje slovenščine in učence OŠ in SŠ
- Analiza metajezika potrjenih jezikovnih učbenikov
- Empirična raziskava: razumljivost slovarskih podatkov o slovničnih lastnostih besed

Šolar

- **korpus šolskih pisnih izdelkov:**
  - učencev 3. triletja OŠ in dijakov SŠ
  - samostojno tvorjeni pri pouku
  - (materni govorce)
- **namen:**
  - raziskovanje (pisne) jezikovne zmožnosti
    - korpusna pedagoška slovnica
    - priprava učnih gradiv, vsebin

Zbiranje besedil

- šolsko leto 2009/2010
- avtorske pravice (prosta dostopnost korpusa)
- 48 šol – 39 šol (vse slovenske regije):
  - **OŠ**: 16, **SŠ**: 23
  - **JZ**: 30, **SV**: 9
    - LJ 13, NM 6, KK 2, PO 2, GO 4, KP 2, KR 1
    - MB 2, MS 1, CE 4, SG 2
- 8594 besedil

Izbor besedil

- **2703 besedil, 967477 besed**
- **! regijska uravnoveženost:**
  - JZ 60 %, SV 40 %
- uravnoveženost po šolah, razredih ...
- slovenščina + drugi predmeti:
  - zg., geo., fil., soc., ekon., podj., um. zg., psih.
  - državljanska in domovinska vzgoja in etika
- **! učiteljski popravki**

Označevanje jezikovnih popravkov

- osnova: označevanje napak (Mojca Stritar - KUST)
- popravki – 4 tipi napak s podtipi:
  - ZAPIS, BESEDIŠČE, OBLIKA, SKLADNJA
  - besedilni komentarji
  - likovni/ grafični zaznamki
  - nejasnosti, oblikovne posebnosti

Primer označenega dela besedila

Ljubezen je v tip="O">vsakemu</u> vsakem od nas, nekateri jo tip="S" podtip="BR">močnejše začetimo in pokažemo začetimo in pokažemo močnejše kot drugi. Le tip="Z" podtip="LOC">-ta nas izpopolni /.../

l="vijugasto podčrtano">Volodja</u> ima do Simona včasih ignorantski odnos in mu je k="Preveč pogovorno izražanje!" l="vijugasto podčrtano">izpod časti se z njim pogovarjati.</u>

Dostopnost Šolarja

- s popravki dostopen v xml-formatu
- brez popravkov prosto dostopen na spletu predvidoma od aprila 2011

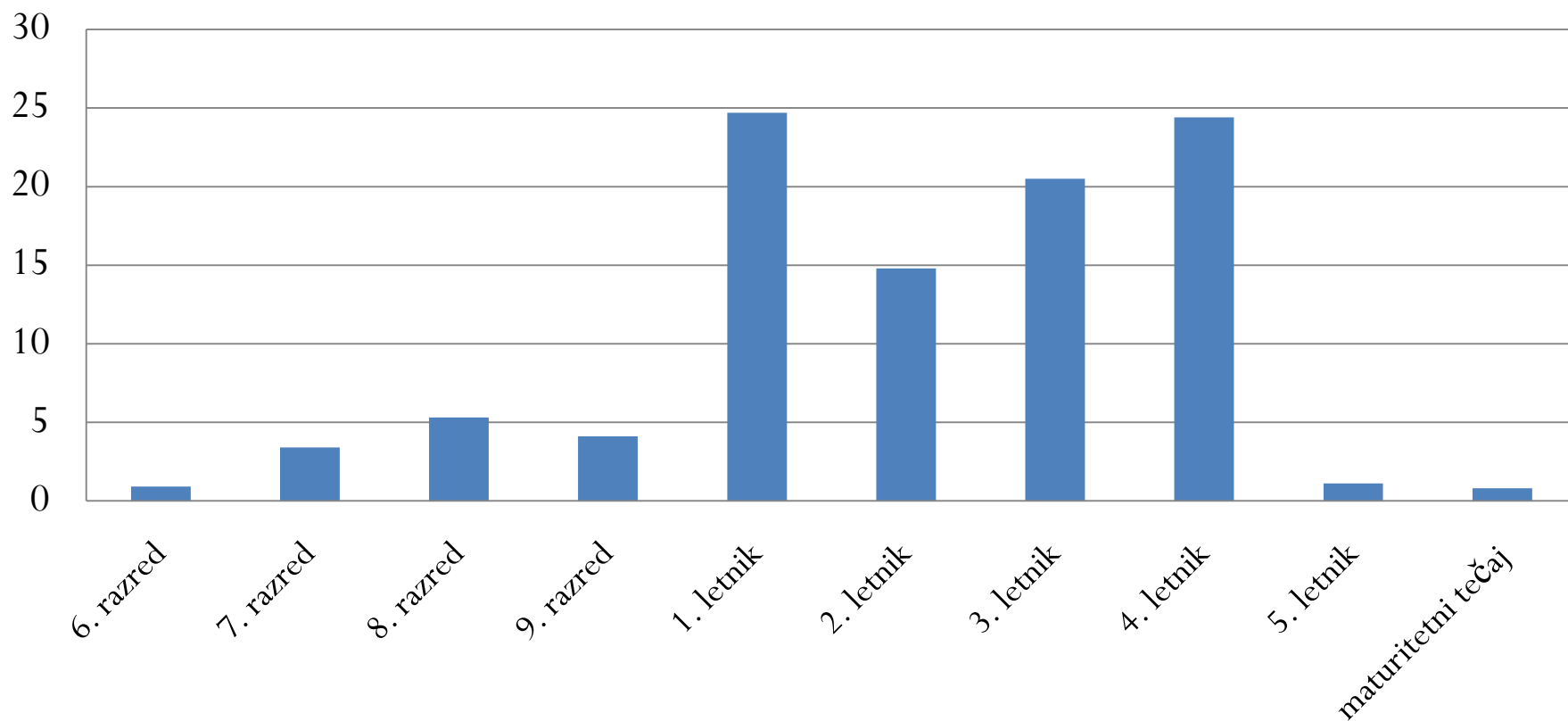

Karakteristike Šolarja

Šola	Število besedil	Delež	Število besed	Delež
osnovna šola	505	18,7 %	133423	13,8 %
gimnazija	1172	43,3 %	520136	53,8 %
strokovno izobraževanje	843	31,2 %	261496	27 %
poklicno izobraževanje	183	6,8 %	52422	5,4 %

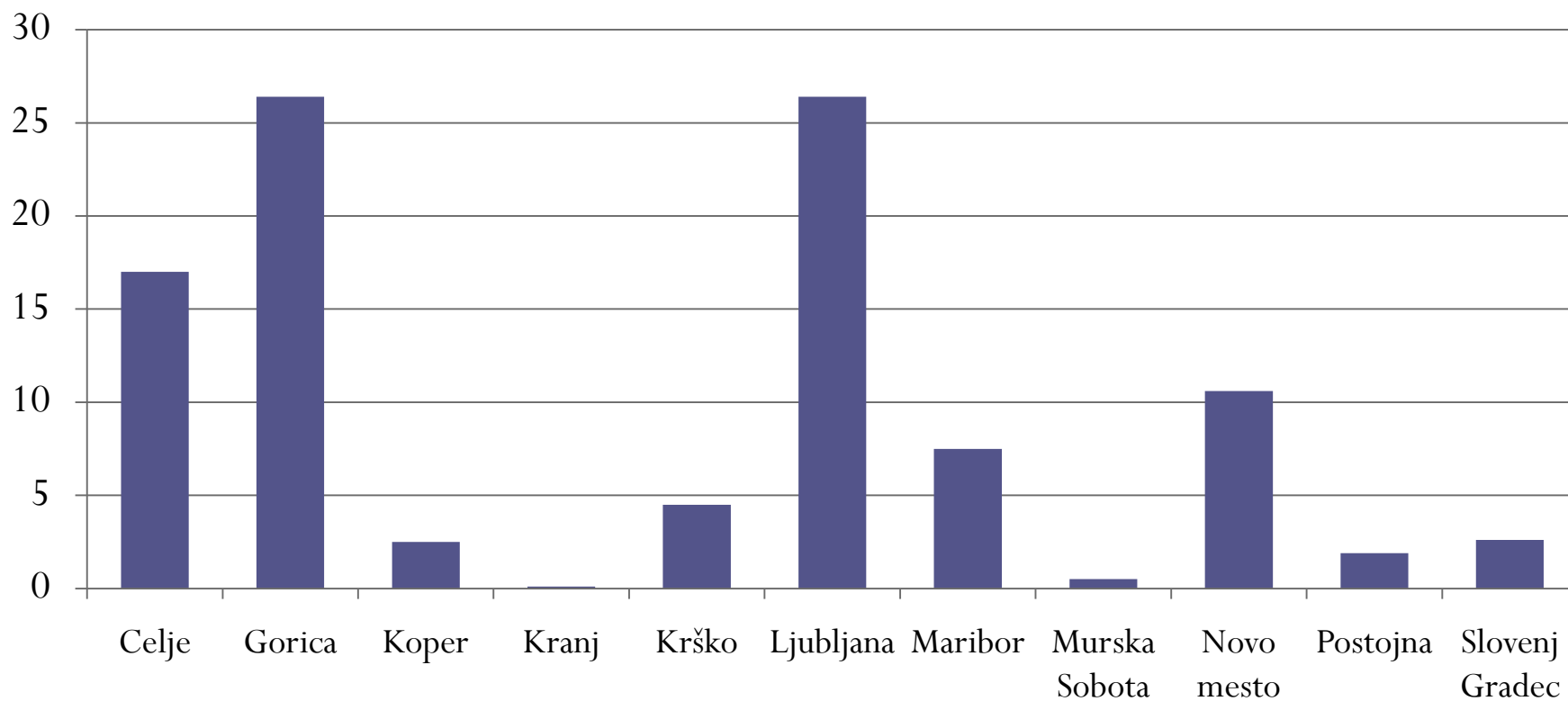
Karakteristike Šolarja (št. besed)

Razred/letnik

Karakteristike Šolarja (št. besed)

Regija

Karakteristike Šolarja (št. besed)

- **predmet**
  - 84,2 % slovenščina
  - 15,8 % ostali predmeti
- **tip besedila/situacija**
  - 79,1 % esej/spis
  - 13,8 % testi
  - 7,1 % delo v razredu

Anketna raziskava

- jeseni 2010
- **učiteljice in učitelji slovenščine**
  - poslanih pribl. 1000 vprašalnikov
  - izpolnjenih **276**
- **učenci in učenke 3. triletja OŠ in SŠ**
  - 20 učiteljic, 1700 vprašalnikov
  - izpolnjenih **1465**

Vsebina in namen

- jezikovni pouk slovenščine
- uporaba IKT pri pouku slovenščine
  - **mnenja, stališča in prakse**
- izhodišče: potrebna posodobitev oz. določene spremembe jez. pouka – vsebina in oblika

Vsebina

- jezikovni pouk
  - različna vprašanja – tudi slovnica
  - bolj/manj strinjajo, razmeroma zadovoljni
- IKT
  - mnenje o in uporaba IKT pri slovenščini
  - naklonjenost in majhna uporaba

Empirična raziskava

- razumljivost slovarskih podatkov o slovničnih lastnostih besed – paradigmatika
- izhodišče:
  - slovnica besed – pomembno za rabo besed (tvorjenje besedil)
  - slaba razumljivost podatkov v SSKJ
  - upoštevanje ciljnih uporabnikov

SSKJ in novi predlogi

- problematično v SSKJ
  - razumevanje (kvalifikatorskih) krajšav
  - razumevanje pomena kvalifikatorjev
  - razumevanje podatkov o slovnični paradigmi
  - zgoščenost podatkov
- nova gesla
  - eksplicitnost podatkov
  - korpusni podatki

Vzorec

- 389 učencev
- dve starostni skupini
  - 8./9. razred OŠ (13, 14 let)
  - 2./3. letnik SŠ (16, 17 let)
- dva testa
  - test SSKJ
  - test novih gesel

Test

- naloge polodprtega tipa (8)
- geslo z glavo, zaglavjem, kratko definicijo iz SSKJ
- označiti
  - ali geselski članek vsebuje koristne podatke
  - kateri so koristni podatki

Primer – SSKJ

lila prid. neskl. pog. - (*bledo*) vijoličast, lilast

- Kaj pomeni podatek neskl.?
_____

- V spodnjem stavku besedo *lila* v postavi pravilno obliko. Če je pravih oblik več, napiši vse.

Danes je Mojca v šolo prišla z (lila) _____ jopico.

- **Ali so v okvirčku podatki, ki ti lahko pomagajo pri reševanju te naloge?**

Obkroži: **DA** (podčrtaj jih!) **NE**

Primer – novo geslo

lila, pridevnik - (*bledo*) vijoličast, lilast

! PAZI: Beseda lila se pri rabi ne spreminja in ostaja ves čas enake oblike:

Obleka lila barve. Roža ima lila cvetove.

- V spodnjem stavku besedo *lila* v postavi pravilno obliko. Če je pravih oblik več, napiši vse.

Danes je Mojca v šolo prišla z (lila) _____ jopico.

- **Ali so v okvirčku podatki, ki ti lahko pomagajo pri reševanju te naloge?**

Obkroži: **DA** (podčrtaj jih!) **NE**

Rezultati

- slovarski podatki – boljši rezultati
- eksplicitnejši podatki – boljši rezultati
- nova gesla – boljši rezultati
- univerzalnejša razumljivost novih gesel
- najkoristnejši deli geselskih člankov:
  - bolj odkriti
  - bolj neposredno povezani z vprašanjem
- razdelki o rabi besed – koristnost različnih delov

VPRAŠANJA?